

Марченко Н.В.

Сумський національний аграрний університет, Україна

Завдання психолінгвістики

Ми живемо під час стрімких змін і серйозних потрясінь у нашій країні. Глобальні зміни, що відбулися, насамперед, в політичній та економічній сферах, відвертість та прагнення приєднатися до світової спільноти та повноцінної співпраці з закордонними країнами, зробили вивчення іноземної мови нагальною та першорядною потребою для багатьох наших співвітчизників. Ця необхідність визначила ряд нових якісних вимог до самого процесу навчання, його організації та методики.

У нинішніх умовах, коли виїзд за кордон не є «подією», і міжнародні зв'язки значно розширилися, необхідність знання іноземної мови у більшості випадків сприймається нашими співвітчизниками як аксіома. На перший план виходять практичні знання іноземної мови. Люди спілкуються, укладають контракти, ведуть перемови – для цього потрібне активне володіння мовою.

При цьому слід зазначити, що в даний час змінилася як мотивація до вивчення іноземних мов, так і вікова категорія людей, які вивчають іноземну мову. Це – в основному дорослі люди, часто підприємці, комерційні директори, співробітники турфірм та просто люди, що виїжджають за кордон та бажають спілкуватися без перекладача.

При цьому вимоги, що висувують до процесу навчання, є жорсткими та мають на увазі навчання за найкоротший термін. Одночасно цей процес повинен бути максимально ефективним та результативним, а це вимагає розробки та впровадження високих наукових технологій.

Відмінною рисою сучасних навчальних технологій стає особистісна орієнтованість, тобто у центр уваги навчання потрапляє особистість людини,

його почуття, емоції, розум, здібності, а це є предметом вивчення психології, що не випадково.

Все більше приходить розуміння того, що навчання іноземній мові – це не лише проблема педагогічна та лінгвістична, а в першу чергу – психологічна.

Психолінгвістика, яка виникла на межі лінгвістичної та психологічної наук, була покликана допомогти у вирішенні прикладних задач, пов'язаних з мовою. У центрі уваги психолінгвістики знаходяться проблеми мовної здатності людини, сприйняття, розуміння та породження мови. Таким чином, цілком очевидно, що по відношенню до навчання іноземній мові, психолінгвістика займається проблемами, які мають відношення до будь яких мовних явищ та оволодіння мовою.

Головним завданням психолінгвістики є комплексне, інтегроване вивчення мови. Висловлювання про мову як не тільки мовленнєву діяльність, засіб спілкування, але і як про феномен людини, який визначається психічним та психофізіологічним процесами, для нас є дуже суттєвим, тому що таке широке розуміння мови дозволяє підійти до питання навчання іноземній мові комплексно, враховуючи всі психічні процеси, пов'язані з мовою, які традиційно розглядаються як когнітивні. Це – сенсорні відчуття, сприйняття, увага, пам'ять, мислення, уява. Тут згадані психологічні поняття, з якими пов'язана мова. Вони надають імпульси її розвитку, сприяють пізнанню світу. В той же час вони не просто впливають на породження та розвиток самої мови, сприяють та супроводжують її, але і є органічними мовленнєвими складовими. Крім того, до сфери розширеного тлумачення сфери когнітивного можуть включатися і афективно-емоційні процеси, тобто самі емоції людини, які являють собою єдність емоційного та інтелектуального.

І.А.Бодуен де Куртене писав, що сутність людської мови – виключно психічна. Мовознавець зазначав, що існування та розвиток мови обумовлене психічними процесами. На його авторитетну думку, мова – психологічне явище, тобто мова, з точки зору психології, займає важливе місце у системі вищих психічних функцій людини, її приваблюють взаємовідносини мови з іншими психічними

явищами, перш за все мисленням і пам'яттю, а також з свідомістю, емоціями і т.д.